

**WYMAGANIA EDUKACYJNE I SPOSOBY
SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW
FILOZOFIA**

ROK SZKOLNY 2023/24

Nauczyciele

Imię i nazwisko
Andrzej Kozak

Wymagania edukacyjne i zasady sprawdzania osiągnięć uczniów z filozofii są zgodne ze Statutem Szkoły. Do filozofii odnoszą się regulacje dla przedmiotów odbywających się raz w tygodniu. Materiał i **oczekiwane umiejętności** ucznia są określone w treściach nauczania (zakres podstawowy) podstawy programowej kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 stycznia 2018 r.). O wymaganiach i zasadach oceniania uczniowie są informowani na początku roku szkolnego podczas lekcji organizacyjnej. Ocena jest przede wszystkim **informacją zwrotną** dla ucznia, lecz ma także inne funkcje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

1. **Liczba ocen bieżących** ustalonych każdemu uczniowi w danym półroczu powinna wynosić nie mniej niż trzy.
2. Uczeń podlega bieżącemu ocenianiu osiągnięć edukacyjnych za pierwszy i drugi okres według następującej skali i kryteriów:
 - a) **stopień celujący (6)** – otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, spełnia kryteria na ocenę bardzo dobry, ponadto samodzielnie pogłębia wiedzę, jest aktywny, bierze udział w konkursach przedmiotowych, formułuje oryginalne wnioski;
 - b) **stopień bardzo dobry (5)** – otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania; uczeń spełnia kryteria na ocenę dobry oraz: rozumie związki filozofii w jej rozwoju z rozwojem nauki i kultury; potrafi: swobodnie posługiwać się kategoriami filozoficznymi, analizować problemy filozoficzne, samodzielnie konstruować argumenty bądź kontrargumenty względem tez i stanowisk filozoficznych, precyzyjnie formułować myśli, znaleźć korelację między koncepcjami filozoficznymi a literaturą danej epoki, zająć własne stanowisko w odniesieniu do diskutowanych problemów i właściwie je uzasadnić; uczeń wykazuje się: twórczym myśleniem, samodzielną oceną poszczególnych tez filozoficznych, a także wysoką precyzją i kulturą wypowiedzi;
 - c) **stopień dobry (4)** – otrzymuje uczeń, który opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania; uczniowie spełnia kryteria na ocenę dostateczny oraz rozumie: związki problematyki filozoficznej z rzeczywistością, powiązania poszczególnych koncepcji filozoficznych; potrafi: analizować problemy filozoficzne o średnim stopniu trudności, analizować i interpretować teksty filozoficzne, dokonywać syntezy i uogólnień wiadomości, opisywać rzeczywistość w kategoriach

filozoficznych, powiązać problematykę filozoficzną z wiedzą z innych dziedzin; uczeń wypowiada się precyzyjnie i logicznie oraz wykazują się zaangażowaniem i aktywnością na zajęciach.

d) **stopień dostateczny (3)** – otrzymuje uczeń, który opanował tylko podstawowe wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszym etapie kształcenia; spełnia kryteria niższego poziomu wymagań (ocena dopuszczająca) oraz potrafi samodzielnie bądź z niewielką pomocą nauczyciela: posługiwać się pojęciami filozoficznymi, analizować proste problemy filozoficzne, konfrontować ze sobą stanowiska filozoficzne, analizować i interpretować krótkie i łatwe w odbiorze teksty filozoficzne, konstruować proste rozumowania logiczne; próbuje zdobywać i łączyć informacje z różnych źródeł, konstruuje wypowiedzi ustne i pisemne, logicznie uporządkowane, z właściwym użyciem terminów filozoficznych, podejmuje próby samodzielnych dociekań filozoficznych, które jednak wymagają korekty nauczyciela;

e) **stopień dopuszczający (2)** – otrzymuje uczeń, który ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania, jednak braki te nie przekreślają możliwości opanowania kolejnych treści kształcenia w ramach danego przedmiotu; zna podstawowe pojęcia filozoficzne, podstawowe tezy poszczególnych koncepcji filozoficznych, zna podstawowe zagadnienia filozoficzne, przy pomocy nauczyciela potrafi posługiwać się pojęciami filozoficznymi, analizować proste problemy filozoficzne, proste teksty filozoficzne oraz konstruować proste rozumowania logiczne

f) **stopień niedostateczny (1)** – otrzymuje uczeń, którego braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu, nie rozumie i nie potrafi wykonać prostych zadań nawet przy pomocy nauczyciela, jest bierny na lekcjach i niesystematyczny, a także uczeń, który odmawia przystępowania do sprawdzianów i nie wykonuje zadanych prac, wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu.

FORMY KONTROLI ORAZ METODY OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Przedmiot oceniania bieżącego z filozofii:

Wiedza:

- a) znajomość i rozumienie pojęć filozoficznych, poglądów poszczególnych filozofów i szkół filozoficznych, problematyki poszczególnych dziedzin filozoficznych;
- b) znajomość lektury obowiązkowej i dzieł literatury związanych z poznanymi problemami i koncepcjami filozoficznymi.

Umiejętności:

- a) świadome posługiwanie się pojęciami filozoficznymi;
- b) analizowanie pytań i problemów filozoficznych oraz poglądów i dokonywanie ich syntezy;
- c) porównywanie i zestawianie ze sobą różnych koncepcji filozoficznych;
- d) rozumienie i interpretacja tekstu źródłowego;
- e) logiczne myślenie – wnioskowanie, tłumaczenie;
- f) precyzyjne i sensowne formułowanie wypowiedzi ustnej i pisemnej;
- g) pisanie krótkiej rozprawki, eseju, analizy i interpretacji tekstu;
- h) wyszukiwanie i selekcjonowanie informacji;
- i) tworzenie notatek;
- j) łączenie wiedzy filozoficznej z wiedzą zdobytą na innych przedmiotach.

Postawa:

- a) samodzielne i twórcze myślenie;
- b) wykazanie zainteresowania przedmiotem i problematyką filozoficzną;
- c) zaangażowanie i aktywność na zajęciach, udział w dyskusji;
- d) przygotowanie do lekcji;
- e) inne formy pracy na lekcji;
- f) udział w konkursach i olimpiadzie filozoficznej.

Przygotowanie ucznia do zajęć oraz praca domowa

1. Uczeń ma obowiązek być przygotowanym do każdych zajęć. Oznacza to gotowość do przedstawienia pracy domowej oraz nabytej wiedzy i zdobytych umiejętności w formie pisemnej lub ustnej (kartkówka lub odpowiedź) z zakresu materiału obejmującego dwie ostatnie lekcje.

2. Uczeń musi posiadać zeszyt przedmiotowy i prowadzić notatki z lekcji. Brak zeszytu jest traktowany jak nieprzygotowanie. Uczniowie nieobecni muszą uzupełnić (np. przepisać od kolegów lub koleżanek) temat i zagadnienia, a także wykonać pracę domową. W razie choroby lub innej niedyspozycji na uzupełnienie braków uczniowie mają 3 dni od momentu powrotu do nauki.
3. Uczeń powinien posiadać podręcznik wskazany przez nauczyciela. Noszenie podręcznika do szkoły nie jest wymagane. Na lekcji podawane są strony z podręcznika, które należy przeczytać na następną lekcję.
4. Po każdej lekcji zadawana jest praca domowa, która zazwyczaj polega na analizie i interpretacji wybranego cytatu z lekcji (może to być twierdzenie, aforyzm lub anegdota). Pracą domową może być krótka rozprawka, esej oraz sprawozdanie z lektury napisane wg osobnych wskazówek nauczyciela. Praca domowa powinna zawierać sformułowaną opinię ucznia (tezę) oraz jej uzasadnienie. Minimalna objętość pracy to 6 zdań. Zalecana objętość to 10 zdań (50-100 słów), ale może być większa. W zależności od tematu pracy nauczyciel może zalecić inne objętości. Pisemne prace domowe, jeżeli nauczyciel nie zdecyduje inaczej, powinny być odrabiane w zeszycie.
5. Nieprzygotowanie ucznia może polegać na braku gotowości do poddania się sprawdzeniu jego bieżących osiągnięć edukacyjnych, braku odrobionej pracy domowej, braku zeszytu. Uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania w okresie, przy czym zgłoszenie nieprzygotowania musi nastąpić na początku lekcji, nie może być uwzględnione w dniu zapowiedzianego sprawdzianu, nie może dotyczyć pisemnej pracy domowej wyznaczonej z wyprzedzeniem większym niż 1 tydzień. Zgłoszenie braku pracy domowej nie zwalnia z wykonania tej pracy na następną lekcję.

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności ucznia

1. Wiadomości i umiejętności ucznia podlegające ocenie sprawdzane są w formie:

- pracy domowej (omówienie powyżej),
- wypowiedzi ustnej na lekcjach polegającej na sprawdzeniu wiedzy w zakresie rozumienia problemu i związków przyczynowo-skutkowych jej zastosowania,
- sprawdzenia sposobu prowadzenia zeszytu (kompletność tematów i zagadnień, sposób notowania),
- oceny pracy na lekcji (aktywność, wypowiedzi ucznia w czasie dyskusji),

- kartkówki/sprawdzianu zapowiedzianego z tygodniowym wyprzedzeniem,(trwającego 10-15 minut, dotyczącego materiału z kilku ostatnich lekcji),
- dłuższego sprawdzianu zapowiedzianego z tygodniowym wyprzedzeniem (dotyczącego większej części materiału),
- kartkówki sprawdzającej wiedzę i umiejętności z ostatniej lekcji,
- referatu (dla ochotników)
- innej formy aktywności (np. sukcesy w konkursach).

2. **Prace domowe** oraz wszystkie sprawdziany są zadaniami **obowiązkowymi** do wykonania. Oznacza to, że uczeń, który nie uczestniczył w lekcji z powodu nieobecności, jest zobowiązany do zaprezentowania swych wiadomości i umiejętności we wskazanej formie i terminie ustalonym przez nauczyciela. Termin ten **nie może przekroczyć 2 tygodni** od daty danego sprawdzianu.
3. Zabronione jest podczas sprawdzania osiągnięć edukacyjnych korzystanie z podpowiedzi, ściągawek oraz urządzeń elektronicznych (telefony, tablety, komputery itp.). Podobnie, w przypadku rozprawki i eseju przygotowywanych w domu niedozwolony jest plagiat (dotyczy to zarówno całości, jak i fragmentów pracy), przedstawianie cudzej twórczości, jako własnej. Dozwolone i wskazane jest w takich pracach odwoływanie się do innych autorów (własnymi słowami) i ich cytowanie, z zastrzeżeniem konieczności właściwego udokumentowania tych odniesień. Sankcją za wykryte próby tego rodzaju **nieuczciwości** jest ocena niedostateczna.
4. Oceny za aktywność i pracę na lekcji, a także za niektóre prace domowe, powstają również poprzez sumowanie się plusów i minusów. **Plus** otrzymuje uczeń za interesujące wypowiedzi podczas lekcji (na temat), także za zgłoszenie się do odczytania pracy domowej. **Minus** otrzymuje uczeń za brak pracy na lekcji (np. brak notowania, zajmowanie się czynnościami nie związanymi z lekcją), a także uczeń, który nie potrafi odpowiedzieć na łatwe pytanie ze względu na nieuważanie na lekcji.
5. Uczeń otrzyma 2 '+' (plusy) za kilka trafnych i dłuższych wypowiedzi, a także za wyjątkowo precyzyjne i nieszablonowe myślenie. Plusy i minusy przelicza się następująco:
- 2 minusy '-': ocena niedostateczna;
 - 3 plusy '+': ocena bardzo dobra;
 - 4 plusy '+': ocena celująca.
6. Pod koniec okresu uczeń może otrzymać ocenę dobrą za 2 plusy, jeśli to wpłynie pozytywnie na jego ocenę.

7. **Poprawa** ocen niedostatecznych i dopuszczających jest możliwa na następujących zasadach:
Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną za pracę domową (lub jej brak) może pokazać poprawioną pracę na następnej lekcji. Ocena niedostateczna będzie wtedy zastąpiona minusem. Nauczyciel może, ale nie musi ocenić nową pracę domową.
- Uczeń, który otrzymał ze sprawdzianu ocenę niedostateczną lub dopuszczającą może **zgłosić** chęć jej poprawienia. Poprawa może być tylko jednokrotna i musi nastąpić **w ciągu dwóch tygodni od wpisania oceny** w dzienniku elektronicznym (Librus). Forma poprawy to sprawdzian pisemny pisany po lekcjach lub zaliczenie ustne – także w terminie dodatkowym (**nie** zalicza się i nie poprawia sprawdzianów podczas planowej lekcji filozofii). Należy zgłosić nauczycielowi chęć poprawy sprawdzianu na kilka dni wcześniej (czas na przygotowanie testu).
8. Wszelkie sprawdziany powinny być ocenione przez nauczyciela w ciągu 14 dni od napisania (wg Statutu – dłuższe prace - 21 dni).

ZASADY PRZELICZANIA PUNKTÓW NA OCENĘ ZE SPRAWDZIANU:

1. W ocenianiu bieżącym uwzględnia się znaki „+”, „-”, od 1+ do 5+.
2. Kryterium oceniania prac klasowych, sprawdzianów i kartkówek:

Ocena niedostateczna	0 - 39% pkt.;
Ocena dopuszczająca	40 - 54% pkt.;
Ocena dostateczna	55 – 74% pkt.;
Ocena dobra	75 – 89%pkt.;
Ocena bardzo dobra	90 – 99 % pkt.;
Ocena celująca	100% pkt.
3. W wyjątkowych wypadkach nauczyciel zastrzega sobie prawo do dokonania zmiany wskaźnika przeliczenia punktacji. Czasami punktacja nie daje się bowiem przeliczyć na procenty odpowiadające wartościom granicznym powyższej skali.
4. W ocenianiu bieżącym uwzględnia się znaki „+” (plus), „-” (minus), od 1+ do 5+.
4. Pierwsze 5% danego przedziału (z wyjątkiem przedziału na ocenę niedostateczną i celującą) – do oceny dodawany jest '-' (minus); ostatnie 5% danego przedziału – do oceny dodawany jest '+' (plus).
5. Przy ocenianiu wypowiedzi ustnych i pisemnych szczególne znaczenie ma precyzja i logika formułowania wypowiedzi oraz samodzielne i twórcze myślenie. Uczeń nie powinien popełniać błędów merytorycznych i leksykalnych. Wypowiedź powinna być

spójna i komunikatywna. Błędy ortograficzne i stylistyczne nie mają większego znaczenia.

6. Wagi poszczególnych ocen:

osiągnięcia w olimpiadzie filozoficznej – 4,

sprawdzian długi przekrojowy – 3,

referat, esej, odpowiedź ustna, krótki sprawdzian, kartkówka – 2,

praca domowa (analiza i interpretacja, krótka rozprawka), prowadzenie zeszytu,

aktywność – 1;

W wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach nauczyciel może przyjąć inną wagę oceny. Dotyczy to np. nauczania zdalnego, podczas którego uczniowie wykonują zadania w domu, mając stały dostęp do notatek i materiałów edukacyjnych.

Zasady klasyfikowania:

1. Na miesiąc przed klasyfikacją śródroczną i roczną nauczyciel informuje ucznia o zagrożeniu oceną niedostateczną lub nieklasyfikowaniem i wstawia tę ocenę do dziennika elektronicznego w rubryce - ocena przewidywana.

2. Na 14 dni przed zebraniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia o przewidywanej dla niego ocenie klasyfikacyjnej i wstawia ją do dziennika elektronicznego. **Przewidywane** oceny mogą ulec zmianie, ale tylko na korzyść ucznia.

3. Punktem wyjścia dla wystawienia oceny śródrocznej i rocznej będzie średnia ważona wszystkich ocen, zebranych przez uczniów ocen w trakcie bieżącego oceniania w danym semestrze, generowana przez dziennik elektroniczny. Nauczyciel w przypadkach uzasadnionych (ocena postawy, zaangażowania, przygotowania do lekcji, pracy indywidualnej ucznia), może wystawić ocenę inną, niż wynikającą ze średniej ważonej wyliczonej z ocen bieżących. Różnica ta nie może być większa niż jeden stopień

4. Ogólne zasady **poprawy/podwyższenia oceny wstępnej śródrocznej i rocznej** są zawarte w Statucie (par. 43, 44, 45). Uczeń, może podwyższyć oceny klasyfikacyjne śródroczne lub roczne poprzez zaliczenie ustne lub pisemne prac, z których uzyskał ocenę niższą od tej, do której pretenduje. Uczniowi przysługuje prawo ubiegania się o wyższą niż przewidywana ocenę roczną obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, w formie sprawdzianu pisemnego i ustnego. Zasady przeprowadzania tego sprawdzianu są zawarte w Statucie.

5. Jeżeli uczeń opuści $\frac{1}{2} + 1$ godz. zajęć, może być **nieklasyfikowany** z przedmiotu. wyjątkowych wypadkach nauczyciel może klasyfikować ucznia, który opuścił niewiele ponad

połowę zajęć i wykazywał duże zaangażowanie w proces nadrabiania zaległości. Uczeń nieklasyfikowany może przystąpić do egzaminu klasyfikacyjnego. Zasady **egzaminu klasyfikacyjnego** są zawarte w Statucie (par.46).

Ocenianie kształtujące

Oprócz oceniania sumującego wyrażonego stopniami w skali 1-6 oraz plusami i minusami na lekcji filozofii stosowane jest **ocenianie kształtujące** w formie:

- uświadamiania uczniom celów lekcji i nauczania przedmiotu,
- ustalenia kryteriów sukcesu **na podstawie tzw. techniki wzorcowej** (uczniowie otrzymują np. wzorcowo napisaną pracę i na podstawie jej analizy określają, na co należy zwrócić uwagę w trakcie pisania swojej pracy)
- informacji zwrotnej natychmiast po wypowiedzi lub odczytaniu pracy (o uczeń zrobił dobrze, co należy poprawić, jak należy poprawić, jak pracować w przyszłości).
- samooceny i oceny innych uczniów wyrażanej poprzez opinię (nie stopnia) pytań kluczowych i angażujących ucznia w lekcję.

Dostosowanie wymagań do możliwości uczniów.

1. Nauczyciel respektuje zalecenia poradni i dostosowuje zarówno wymagania, jak i ocenianie odpowiednio do dysfunkcji:

a) dysleksja, dysgrafia, dysortografia:

- wyraźne pisanie na tablicy zagadnień i terminów filozoficznych, imion filozofów, dat;
- upewnienie się, że uczeń z dysleksją na bieżąco rozumie zagadnienia poruszane na lekcji;
- jeżeli to konieczne wydłużenie czasu na odpowiedź i napisanie sprawdzianu;
- nauczyciel nie obniża uczniowi oceny za błędy ortograficzne i niewyraźne pismo;
- jeżeli nauczyciel nie może odczytać pracy ucznia, prosi go o odczytanie, ewentualnie o odpowiedź ustną lub napisanie tekstu w edytorze (format z rozszerzeniem doc);

b) inne problemy i zalecenia:• nauczyciel zezwala uczniowi okazanie pracy domowej po lekcji (nieczytanie na forum klasy).

2. Nauczyciel stwarza warunki do rozwijania zainteresowań filozoficznych wykraczających poza program nauczania poprzez:

a) wskazanie odpowiedniej literatury i innych źródeł pozwalających pogłębić znajomość filozofii;

- b) przygotowywanie dodatkowych, nieobowiązkowych zadań;
- c) konsultacje indywidualne;
- d) zachętę do wzięcia udziału w olimpiadzie filozoficznej lub konkursach szkolnych;
- e) dodatkowe zajęcia koła filozoficznego (o ile będzie odpowiednio duża grupa chętnych i możliwości zorganizowania).